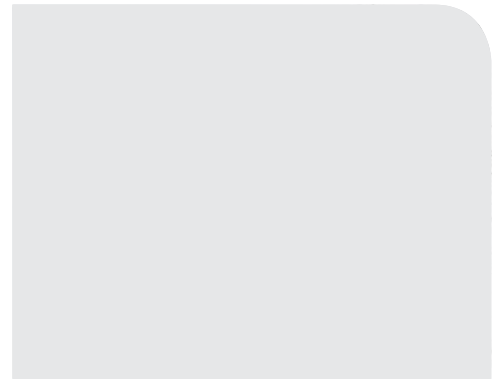

LANDSCHAPPELIJKE INPASSING ONTWIKKELING WOONERF FOARWEI ÂLDWÂLD

INLEIDING

De bewoners van de Foarwei 45 hebben lange tijd een loonbedrijf uitgeoefend op hun lokatie. Deze is gelegen in Aldwâld, een dorp dat ligt op de noordelijke rand van de Wouden, waar dit landschap overgaat in het landschap van de voormalige kwelders. De bebouwde kom van het dorp ligt daarbij verscholen tussen de elzensingels in het zo specifieke Woudenlandschap.

Het dorp is waarschijnlijk in de 10e en 11e ontstaan. De bewoning aan de Foarwei waaraan Oudwoude is ontstaan kent een opstreckende verkaveling van ontginning uit 11e of 12e eeuw.

De initiatiefnemers willen de bestemming van het voormalige loonbedrijf opheffen en omzetten naar een woonbestemming. Daarnaast willen zij een levensbestendige woning bouwen. Deze zal dan uit het stedenbouwkundige patroon worden geplaatst wat Oudwoude kenmerkt; namelijk de woningen pal aan de Foarwei.

Daar is een enkele uitzondering op en op voorwaarden is het voorstelbaar dat een dergelijke afwijking van de stedenbouwkundige structuur mogelijk is. In dit document zullen een aantal voorwaarden worden gegeven.

HISTORISCHE SAMENHANG

De Foarwei is de ontwikkelingsas van het dorp Oudwoude. Woningen zijn duidelijk gekoppeld aan de weg en liggen over het algemeen in het zicht van de openbare ruimte. Enkele uitzonderingen op de Foarwei zijn de woningen aan de dwarslaantjes en de vroege uitbreiding richting Wijgeest, even ten noorden van Oudwoude. Meest opvallende achterstelling is de domineeswoning ten noordoosten van de kerk. Als referentie nemen we de situatie rond de jaren veertig.

Nokrichtingen zijn verschillend, de oudere panden, voornamelijk boerderijtjes, liggen langs de weg. Nieuwere panden hebben een duidelijkere orientatie op de weg en kennen dus een front die naar de weg is gekeerd. Ook bij deze bouwwerken is de nokrichting niet eenduidig. Notabele woningen zijn duidelijk met een front uitgevoerd.

De ontwikkeling van Oudwoude gaat gestaag door met een schaa sprong aan het begin van de 21e eeuw door de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk ten noorden van de kerk. Ook in het dorp zelf zien we ontwikkelingen zoals nieuwbouw tussen de vrijliggende erven, renovatie van oude woningen en bijplaatsing van loodsen en schuren. Deze zijn los van de context geplaatst waardoor er bijzondere constellaties zijn ontstaan die moeilijk te rijmen zijn

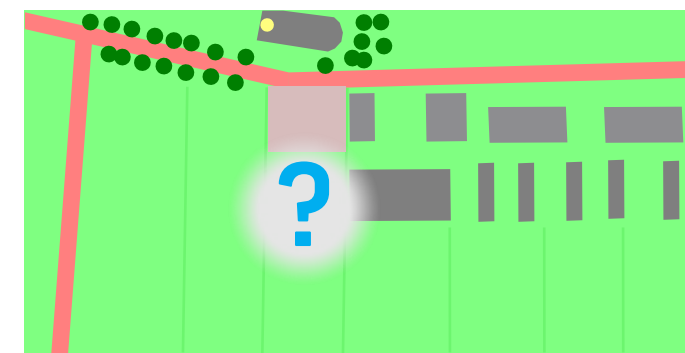
met de stedenbouwkundige samenhang. Één van die loodsen behoort bij het erf in kwestie.

Een andere bijzonderheid is de sloop van sommige huizen en het vrijkomen van erven. Dit heeft tegenover de kerk, naast het erf in kwestie, geleid tot een parkeerpleintje. Hierdoor is het zoeken naar de samenhang direct na binnenkomst in het dorp vanuit het westen. Daarbij is ook de teloorgang van het landschappelijke casco, de kenmerkende singelstructuur in noord-zuid richting, bepalend voor het verlies van identiteit en de amorfe structuur.

Resumerend kan gesteld worden dat er een samenhang waarneembaar is maar dat deze door de veranderingen in de laatste decennia van de twintigste eeuw verwaterd is.

ONTWIKKELING VAN HET ERF

Door bijplaatsing van een nieuwe woning kan de structuur en dus een deel van de identiteit weer herkenbaar worden gemaakt. Een dergelijke ontwikkeling kan hier getolereerd worden omdat er twee redenen zijn die dit mogelijk maken. De eerste reden is dat het hier een erf betreft tegen de buitenkant van het dorp. De tweede reden is dat de nieuwbouw de loods die niet past in de structuur maskeert. Daarbij kunnen verdere landschappelijke maatregelen deze ingreep versterken en op die wijze het geheel laten bijdragen aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

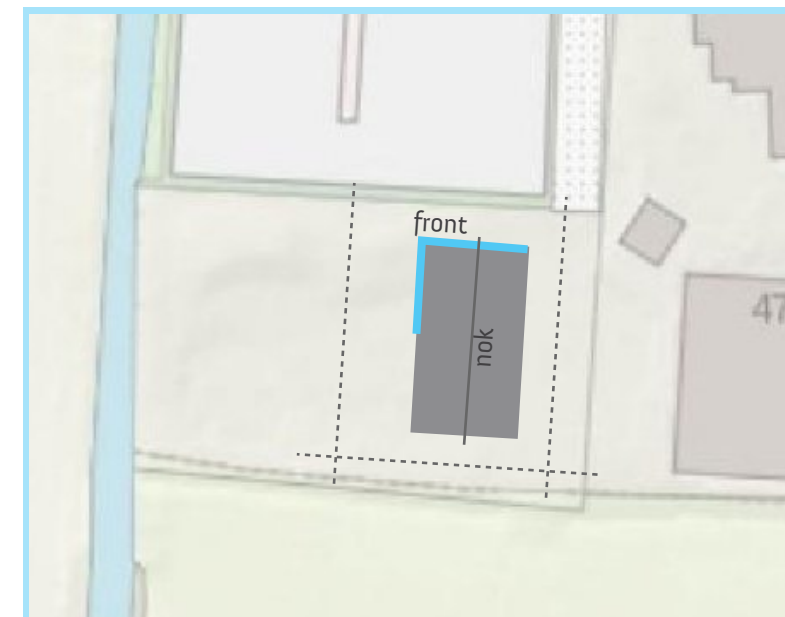
Een ontwikkeling van het erf kan een bijdrage vormen aan de ruimtelijke kwaliteit omdat het erf aan de buitenzijde van het dorp ligt en omdat door zorgvuldige plaatsing van een bouwwerk het zicht op de achterliggende loods gemaskeerd wordt. In dit hoofdstuk worden de voorwaarden besproken waaraan die plaatsing moet voldoen. Ook zal beschreven worden hoe de stedenbouwkundige voorwaarden vertaald kan worden naar de architectuur van het bouwwerk.

De plek wordt bepaald door een tweetal factoren: het ligt bij de ingang van een dorp en het ligt direct tegenover een monumentale kerk. Deze kerk is beeldbepalend voor de rand van het dorp en zicht op de kerk vanuit het zuiden dient zoveel als mogelijk vrij gehouden te worden. Daarbij is vanuit de westzijde bij winterdag goed zicht op de lokatie en door de bocht in de Foarwei is vanuit het westen in eerste instantie ook in de lengte van de weg duidelijk zicht op de plek. Dit beeld wordt nu gedomineerd door de zijkant van de loods. Ondanks bedrijfsbeëindiging is sloop van de loods uitgesloten.

Positionering van de woning voor de loods ontnemt het zicht op dit ontsierende element. De positie van het nieuwe bouwwerk wordt zodoende bepaald door de zichtlijnen die al dan niet vrijgehouden of geobstrueerd dienen te worden. Naast deze zichtlijnen speelt ook de toegang en vormgeving een rol. De woning moet niet te dicht op de loods worden geplaatst om 'knijpen' te voorkomen en de logistiek rond het erf ondersteunt dit doordat de toerit naar de achtergelegen landerijen een vrije zone vergt van 11 meter uit de wand van de loods.

Door deze positionering komt de woning op een hoekpositie ten opzicht van het dorp. Dat vereist een

hoekoplossing omdat het bouwwerk van twee zijden zuidelijk waarneembaar is. Tegelijkertijd willen we dat het bouwwerk deel uitmaakt van de stedenbouwkundige geleiding. Preferent is een nokrichting haaks op de weg waardoor het aansluit bij het naastgelegen erf. Mede hierdoor zal de lengte van het bouwwerk voor de loods groter zijn waardoor de obstructie beter zal zijn.

VOORWAARDEN EN OVERWEGINGEN BOUW

- vereist vrij zicht
- obstructie verlangt
- vrije doorgang
- detonerende wand
- mogelijke bouwlokatie

Ten aanzien van de dimensionering van het bouwwerk moet gestreefd worden naar een zo klein mogelijk volume en hoogte. Daarbij heeft een enkele bouwlaag met kap de voorkeur.

Bij indiening van de aanvraag worden uitgewerkte tekeningen en vormgevingstechnische overwegingen van een bouwkundige of architect tegemoet gezien.

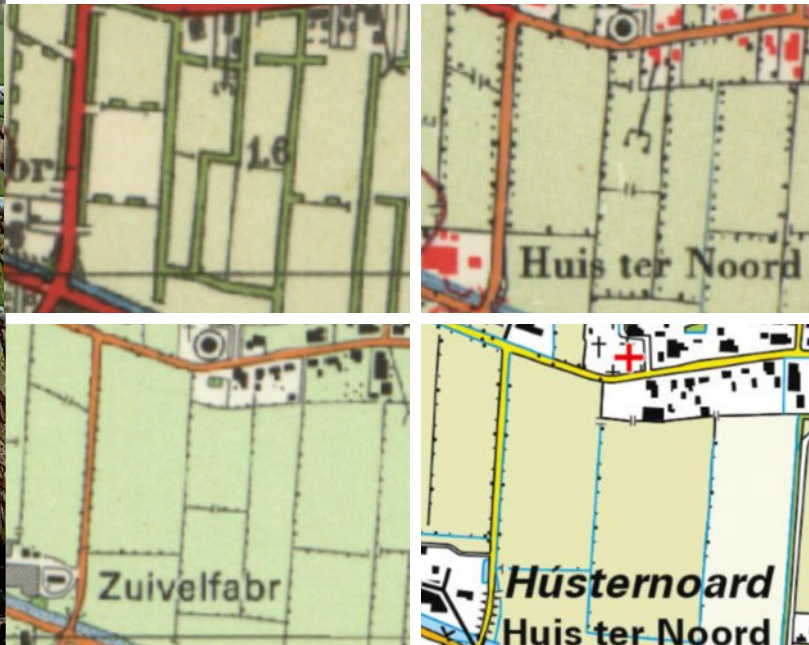

VOORWAARDEN EN OVERWEGINGEN LANDSCHAP

Een ontwikkeling van het erf en de achterliggende landerijen kan in belangrijke mate de beleving van het landschap en het dorp verbeteren. In de afgelopen decennia zijn de typerende singels van de Noardlike Wâlden belangrijk achteruit gegaan. Doordat de gemeente een uitzondering maakt voor nieuwbouw kunnen er ook eisen gesteld worden aan de landschappelijke inpassing. Hiermee wordt tevens tegemoet gekomen aan onze wens naar meer kwaliteit, biodiversiteit en duurzaamheid.

De lokatie ligt goed in zicht vanaf de openbare ruimte. Tegelijkertijd ligt het erf ook aan de buitenkant van het dorp in een gebied waar van oudsher veel singels voorkwamen. De insteek van de landschappelijke inpassing is het terugbrengen van singels. Leidraad vormt de publicatie ‘Veldgids Noardlike Fryske Wâlden’ die digitaal aan initiatiefnemer ter beschikking wordt gesteld.

Het hier afgebeelde beplantingsplan geldt als richtlijn. Bij indiening van de aanvraag wordt door de gemeente een gedetailleerd door aanvrager uit te voeren beplantingsplan verlangd. Daarbij wordt ook een verder uitgewerkt beheersplan voor de singel tegenmoet gezien. Uitvoering door derden is daarbij mogelijk, mits geborgd.

Goed ontwikkelde elzensingels zijn te herkennen aan het compleet aanwezig zijn van een boomlaag, een struiklaag en een kruidlaag, een structuur die ook in de meeste bossen voorkomt. Een elzensingel is op te vatten als een smalle bosrand, die in bos, mantel en zoom voor veel dieren de beste leefomstandigheden biedt. Door deze structuur kan men – van een afstand bekeken – ook in de winter niet onbelemmerd door de elzensingel heen kijken. In de zomer is de singel zo dicht dat het doorzicht sterk wordt beperkt of helemaal onmogelijk is.

Direct ten westen van de woning is vrij doorzicht mogelijk door een dunnere aanplant. De inrichting van de tuin en het vooreft is geheel naar eigen keuze.

IMPRESSIE

